

ชื่อเรื่อง   แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
                      มอหินขาว จังหวัดชัยภูมิ
ผู้วิจัย   ศิวัตรา พิพัฒน์ไชยศิริ และเทวีวรรณ ปทุมพร

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มอหินขาว จังหวัดชัยภูมิ” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับมอหินขาวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ด้วยการสนทนากลุ่มและการตอบแบบประเมินร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมอหินขาวทุกภาคส่วน จำนวน 16 ท่าน จาก 12 หน่วยงาน การสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่มบริหารจัดการการท่องเที่ยวมอหินขาว จำนวน 9 ท่าน และการแจกแบบสอบถาม จำนวน 83 ชุด โดยผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมอหินขาวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูงจากความโดดเด่นของทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางธรณีวิทยาและระบบนิเวศ ทั้งยังสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงได้ ทำให้ได้รับความสนใจในการพัฒนาพื้นที่จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นอย่างยิ่ง กอปรกับสมาชิกกลุ่มบริหารจัดการการท่องเที่ยวและชาวบ้านในชุมชนวังคำแคนมีความพร้อมและความกระตือรือร้นในการให้ความร่วมมือต่อการพัฒนาต่าง ๆ เป็นอย่างมาก แต่ก็ยังพบว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคหลัก 4 ประการ คือ การครอบครองพื้นที่ การประสานงาน ความรู้ความเข้าใจในหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมอหินขาว คือ การประสานความร่วมมือกันระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการทำความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ และการดูแลพื้นที่ ตลอดจนการกำหนดแผนแม่บทและการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมหลังจากการผนวกพื้นที่มอหินขาวเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติภูแลนคา ในส่วนของแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทั้ง 6 ด้าน ได้แก่

1. แนวทางด้านการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว

การกำหนดบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวและพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อคุณค่าและเอกลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยการสร้างความเข้าใจและกำหนดภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว การแบ่งเขตพื้นที่การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว การประเมินขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวในแต่ละเขตพื้นที่

การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยว และวางแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ
การท่องเที่ยวที่เหมาะสม กลมกลืน และเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว

2. แนวทางด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

การวางแผนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงความเปราะบางของสิ่งแวดล้อมในแต่ละ
เขตพื้นที่เป็นประเด็นสำคัญ กำหนดให้มีแนวเขตพื้นที่ป้องกัน (Buffer Zone) ที่ชัดเจน
นำมาตรการทางกฎหมายมาใช้ในการควบคุมอย่างจริงจัง กำหนดมาตรการในการป้องกัน
การเกิดมลภาวะและการจัดการขยะมูลฝอย และศึกษาถึงผลกระทบของการพัฒนา
การท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเพื่อใช้ประกอบการวางแผน
พัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นในอนาคต

3. แนวทางด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว

การเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมใน
การลงทุนและให้บริการการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวตามที่กำหนด สนับสนุนธุรกิจ
การท่องเที่ยวที่ดำเนินการโดยชุมชนท้องถิ่นด้วยการสนับสนุนด้านงบประมาณและการสร้าง
ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการที่เหมาะสมและยั่งยืน ประสานความร่วมมือการทำงานแบบ
เครือข่าย กระจายรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงและ
เหมาะสม และจัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบผลกระทบจากการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวที่
ส่งผลต่อทรัพยากรท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว และชุมชนท้องถิ่น

4. แนวทางด้านการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยว

การสร้างจุดขายและภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์และ
เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของมอหินขาวที่ถูกต้อง ครบถ้วน และแพร่หลาย
มากที่สุด กำหนดและคัดเลือกตลาดเป้าหมายที่เหมาะสม วางแผนการตลาดและการพัฒนา
การท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและตลาดเป้าหมาย จัดเก็บข้อมูล
สถิติการท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว และสร้างเครือข่ายทางการท่องเที่ยวร่วมกับ
ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวอื่น

5. แนวทางด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น

การสร้างความรู้ถึงการร่วมกันเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว และเปิดโอกาสให้ชุมชน
ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในมอหินขาวตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน
การดำเนินงาน และการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
มอหินขาว

6. แนวทางด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว

การให้ความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เกิดความยั่งยืนแก่ชุมชนท้องถิ่น
ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และเปิดโอกาสให้
นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงคุณค่าและการอนุรักษ์คุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยวผ่านทางกิจกรรม
การท่องเที่ยว การโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว

Research Title: Guideline for Sustainable Tourism Development of Mor-hinkhao Ecotourism Site, Chaiyaphum Province

Researcher: Siwattra Pipatchaisiri and Theweewan Pathumporn

Abstract

The objective of this quality research was to develop guidelines for sustainable ecotourism development of Mor-hinkhao ecotourism site by a focus group including potential evaluation for the tourism resources with 16 key-informants from 12 involving organizations, community interview with 9 committees of Mor-hinkhao Ecotourism Management Group, and 83 questionnaires.

The study result found that:

The tourism potential for tourism development of the Mor-hinkhao ecotourism site were its' uniqueness and richness of natural tourism resources and an ecosystem which differs from other tourism sites; a policy and budget support by involving organizations; and concentrated participation of the local community. However, there were 4 major threats affecting the sustainable ecotourism development which were:

- (a) the unclear possession of the tourism resources and areas,
- (b) a distinct lack of integrated cooperation between all stakeholders,
- (c) a lack of understanding in sustainable ecotourism development concept, and
- (d) the full participation of the local community.

The guidelines for sustainable tourism development of Mor-hinkhao ecotourism site are the integration of all stakeholders' cooperation for tourism development planning, and the cache' of 6 significant guidelines for sustainable ecotourism development as follows:

1. Guideline for tourism resources development – specifying stakeholders' duties and their responsibilities in sustainable ecotourism development in accordance with the potential of tourism resources and the National Park Acts, creating the image of tourism products, zoning natural resources in conservation areas and tourism development areas, evaluating the 'tourism carrying capacity' of each zone, developing appropriate ecotourism activities, and planning the development of adequate tourism facilities and services with integrated design.

2. Guideline for the environment development – having due regard, for the environment's fragility in each zone, specifying buffer zones of conservation areas, the use

of regulations for pollution control, with waste protection and management, and evaluating negative tourism impacts.

3. Guideline for tourism business development – supporting the local community and other tourism business sectors, to invest and provide economic benefits by budget and educational policies, creating networking cooperation between business sectors and administration sectors, and evaluating tourism business impacts on the ecotourism resources, environments, and local community.

4. Guideline for tourism market development – positioning tourism products and images, planning for appropriate advertisement and public relations, specifying target markets for the ecotourism products, planning for tourism market development in accordance with the tourism product images and target markets, and collecting tourism statistics and tourist behaviour data.

5. Guideline for local community participation development – emphasizing the possession of tourism resources, and supporting the local community to participate in each process of sustainable ecotourism planning, operating, and the benefits derived from it.

6. Guideline for tourism awareness development – educating the local community, tourism business sectors and other stakeholders regarding sustainable ecotourism management and inviting tourists to be a part of sustainable ecotourism development through appropriate ecotourism activities, advertisement, public relations, and tourism interpretation.